

Περιεχόμενα

Πρόλογος Ιωάννη Τσιάντη	xi
Πρόλογος Γεράσιμου Α. Κολαΐτη	xiii
Συμμετέχοντες Συγγραφείς	xv
ΕΝΟΤΗΤΑ I: ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική Αναδρομή της Ψυχιατρικής Παιδιού και Εφήβου.....	3
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιδημιολογικές Μελέτες των Διαταραχών Ψυχικής Υγείας σε Παιδιά και Εφήβους.....	7
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Επιδράσεις Περιβάλλοντος στην Ψυχοπαθολογία Παιδιών και Εφήβων.....	11
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Γενετική στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου.....	17
<i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Το Κόστος των Διαταραχών Ψυχικής Υγείας σε Παιδιά και Εφήβους.....	23
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Το Στίγμα των Ψυχικών Διαταραχών στα Παιδιά και στους Εφήβους	29
<i>Μαρίνος Κυριακόπουλος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Παιδιά και Έφηβοι με Προβλήματα Ψυχικής Υγείας και οι Οικογένειές τους	33
<i>Άννα Παραδεισιώτη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Συνέχεια και Ασυνέχεια της Ψυχοπαθολογίας από την Παιδική στην Εφηβική και Ενήλικη Ζωή.....	37
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ II: ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Νευροβιολογική Ανάπτυξη κατά τη Διάρκεια της Παιδικής και Εφηβικής Ηλικίας	45
<i>Tonya White, Charles A. Nelson</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Υποκλινικά Ψυχιατρικά Συμπτώματα και Εγκέφαλος: Τι μπορεί να προσφέρει η Αναπτυξιακή Νευροαπεικόνιση Πληθυσμών;.....	57
<i>Tonya White</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Θεωρίες Ψυχοκοινωνικής, Γνωστικής και Ηθικής Ανάπτυξης	61
<i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Ομαλή Ψυχοσυναισθηματική Ανάπτυξη Παιδιού και Εφήβου: Η Ψυχαναλυτική Προσέγγιση.....	67
<i>Στέλιος Χριστογιώργος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Δεσμός και Διαταραχές.....	73
<i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: Θεωρία Δεσμού (Attachment Theory) και Εν-νόηση (Mentalization)	77
<i>Άλκης-Κωνσταντίνος Τσιάντης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15: Ταμπεραμέντο	85
<i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ III: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16: Παιδοψυχιατρική Αξιολόγηση, Διάγνωση και Ταξινόμηση στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου	91
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17: Ψυχολογική Εκτίμηση της Νοητικής Λειτουργίας και της Προσωπικότητας του Παιδιού και του Εφήβου	97
<i>Άννα-Μαρία Τσίλια</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18: Λογοπεδική Αξιολόγηση και Διάγνωση	103
<i>Σοφία Γιαννοπούλου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19: Η Ειδική Παιδαγωγική Ανιχνευτική-Διαγνωστική και Υποστηρικτική Διεργασία στα Πλαίσια της Διεπιστημονικής Παιδοψυχιατρικής Ομάδας	105
<i>Ανδρονίκη Β. Παπαδημητρίου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20: Εργοθεραπευτική Εκτίμηση Παιδιού	111
<i>Άννα Μικέλλη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21: Ρόλος και Καθήκοντα του Κοινωνικού Λειτουργού ως Μέλους της Διεπιστημονικής Παιδοψυχιατρικής Ομάδας	113
<i>Ιγνατία Φαρμακοπούλου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22: Η Εφαρμογή της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας σε Ψυχιατρικούς Πληθυσμούς Παιδιών και Εφήβων	119
<i>Μαίρη Καραμήτσου, Έλλη Τσιρογιάννη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23: Ο Ρόλος των Επισκεπτών Υγείας στην Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων	123
<i>Βασιλική Ντρε</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24: Παρουσίαση Κλινικής Περίπτωσης	127
<i>Ιωάννα Οθείτη</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ IV: ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	133
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25: Νοητική Υστέρηση και Ανάγκες Ψυχικής Υγείας	135
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26: Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές Λόγου και Ομιλίας	143
<i>Σοφία Γιαννοπούλου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27: Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού στα Παιδιά και στους Εφήβους	149
<i>Ευδοκία Ταγκούλη, Αικατερίνη Παπανικολάου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28: Οι Γονείς του Παιδιού με Αυτισμό	159
<i>Σωτήρης Ι. Κωτσόπουλος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29: Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας	165
<i>Ιωάννα Γιαννοπούλου</i>	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30: Ειδικές Δυσκολίες Μάθησης: Έννοια, Ταξινόμηση, Διαγνωστική Εκτίμηση	175
<i>Ανδρονίκη Β. Παπαδημητρίου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31: Αναπτυξιακή Διαταραχή του Συντονισμού των Κινήσεων	183
<i>Άννα Μικέλλη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32: Διαταραχές Μυοσπασμάτων (Tics) - Σύνδρομο Tourette	189
<i>Χρήστος Ανδρούτσος</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ V: ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ.....	199
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33: Ψυχοπαθολογία στη Βρεφική Ηλικία.....	201
<i>Ελένη Λαζαράτου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34: Εναντιωματικότητα, Διαταραχές Διαγωγής και Νεανική Παραβατικότητα	207
<i>Αλεξία Παπακωνσταντίνου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35: Διαταραχές Διάθεσης (Μείζων Κατάθλιψη, Δυσθυμία) σε Παιδιά και Εφήβους	211
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36: Αυτοκτονικές και Μη Αυτοκτονικές Αυτοτραυματικές Συμπεριφορές στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία	221
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 37: Απόπειρες Αυτοκτονίας στην Εφηβεία	229
<i>Νίκος Ζηλίκης, Τατιάνα Ταΐρη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38: Ευερεθιστότητα στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου.....	235
<i>Pablo Vidal-Ribas, Αργύρης Στριγγάρης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39: Διαταραχές Άγχους στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία.....	241
<i>Ιωάννης Σύρος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40: Ψυχαναγκαστική-Καταναγκαστική Διαταραχή.....	253
<i>Ιωάννης Σύρος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 41: Χρήση Ουσιών στην Εφηβεία	263
<i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 42: Διαταραχή Ηλεκτρονικού Παιχνιδιού (Gaming Disorder).....	269
<i>Κωνσταντίνος Σιώμος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 43: Τριχοτιλλομανία	275
<i>Ιωάννα Οθείτη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 44: Σχιζοφρένεια Πρώιμης Έναρξης.....	279
<i>Σαββίνα Μυλωνά</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 45: Διπολική Διαταραχή στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία.....	289
<i>Φοίβος Ζαραβίνος-Τσάκος</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 46: Επείγουσες Καταστάσεις στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου.....	299
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	

ΕΝΟΤΗΤΑ VI: ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΣΤΡΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑ	303
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 47: Πρώιμες Στρεσογόνες/Τραυματικές Εμπειρίες Ζωής και Επιπτώσεις στη Σωματική και Ψυχική Υγεία των Ενηλίκων	305
<i>Αγοραστός Θ. Αγοραστός</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48: Τραύμα και Διαταραχή Μετατραυματικού Στρες σε Παιδιά και Εφήβους	309
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 49: Τροχαία Ατυχήματα με Θύματα Παιδιά και Εφήβους	317
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 50: Φυσικές Καταστροφές και Ψυχοκοινωνικές Επιπτώσεις σε Παιδιά και Εφήβους.....	321
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 51: Στρες και Νόσος	327
<i>Γεώργιος Π. Χρούσος</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ VII: ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ-ΝΟΥ	335
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 52: Ψυχοκοινωνικές Επιπτώσεις των Χρονίων Σωματικών Νοσημάτων σε Παιδιά και Εφήβους.....	337
<i>Λήδα Παπαναστασίου</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 53: Συγγενείς Καρδιοπάθειες Ψυχοκοινωνικές Επιπτώσεις στα Παιδιά και στις Οικογένειές τους	343
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 54: Χρόνιος Λειτουργικός Πόνος σε Παιδιά και Εφήβους	347
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 55: Δυσκολίες Σίτισης και Κατάποσης σε Βρέφη και Παιδιά.....	351
<i>Μαρίνα Αραμπατζή</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 56: Διαταραχές Διατροφής (Ψυχογενής Ανορεξία, Βουλιμία) στην Εφηβική Ηλικία.....	355
<i>Στέλλα Χαριτάκη, Μαρία Μπελιβανάκη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 57: Διαταραχές Απέκκρισης (Ενούρηση, Εγκόπριση)	361
<i>Ιφιγένεια Παντελάκη</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 58: Δυσφορία Φύλου	367
<i>Στέλλα Χαριτάκη</i>	
ΕΝΟΤΗΤΑ VIII: ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	371
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 59: Κακομεταχείριση Παιδιών (Παραμέληση, Κακοποίηση) και Αξιολόγηση Κινδύνου	373
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 60: Λειτουργία Γονέως (Parenting) και Αξιολόγησή της	379
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61: Διαζύγια: Εκδηλώσεις και Προσαρμογή Παιδιών, Εφήβων και Ενηλίκων	387
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 62: Συγκρουσιακά Διαζύγια και Σχετιζόμενες Καταστάσεις.....	395
<i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 63: Σχολικός Εκφοβισμός και Βία (Bullying) 401 <i>Ασπασία Σερντάρη</i>	401
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 64: Επιπτώσεις Σχολικού Εκφοβισμού και Βίας (Bullying) στην Ψυχοκοινωνική Υγεία και Ανάπτυξη Παιδιών και Εφήβων..... 407 <i>Γεράσιμος Α. Κολαϊτής</i>	407
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 65: Ψυχική Νόσος Γονέων και Επιπτώσεις στα Τέκνα τους..... 411 <i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	411
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 66: Σωματική Νόσος Γονέων και Επιπτώσεις στα Τέκνα τους..... 415 <i>Καλλιόπη Στεφάνου, Γεράσιμος Α. Κολαϊτής</i>	415
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 67: Ψυχοκοινωνική Υγεία Παιδιών Μεταναστών και Προσφύγων..... 421 <i>Γεράσιμος Α. Κολαϊτής, Καλλιόπη Τριανταφύλλου</i>	421
ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΧ: ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ 431	431
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 68: Θεραπευτική Σχέση και Αποτελεσματικότητα της Ψυχοθεραπείας..... 433 <i>Γεώργιος Γιαννακόπουλος</i>	433
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 69: Γνωσιακή Συμπεριφορική Θεραπεία 437 <i>Ιωάννης Σύρος</i>	437
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 70: Ψυχοδυναμική Ψυχοθεραπεία Παιδιών και Εφήβων 443 <i>Στέλιος Χριστογιώργος</i>	443
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 71: Μεταβίβαση και Αντιμεταβίβαση στην Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία Παιδιού και Εφήβου..... 447 <i>Ιωάννης Τσιάντης</i>	447
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 72: Οικογενειακή Ψυχοθεραπεία στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου..... 449 <i>Αργυρώ Καλτσά</i>	449
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 73: Συστημική Οικογενειακή Θεραπεία για Διαταραχές Διατροφής: Διερευνώντας τα Νοήματα του «Βάρους» στις Οικογενειακές Σχέσεις 455 <i>Βαρβάρα Σαλαβού</i>	455
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 74: Διαπροσωπική Ψυχοθεραπεία για την Κατάθλιψη των Εφήβων 461 <i>Ελένη Βούσουρα</i>	461
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 75: Θεραπεία Απευαισθητοποίησης και Επανεπεξεργασίας Μέσω Οφθαλμικών Κινήσεων (EMDR) για Παιδιά και Εφήβους..... 467 <i>Πέννυ Παπανικολοπούλου, Τέσσα Πράττου</i>	467
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 76: Συμβουλευτική Διασυνδετική Παιδοψυχιατρική: Ρόλος και Λειτουργίες 477 <i>Αργυρώ Καλτσά</i>	477
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 77: Ενδονοσοκομειακή Νοσηλεία (Θεραπεία Περιβάλλοντος, Milieu Therapy) 483 <i>Γεράσιμος Α. Κολαϊτής, Μαρία Μπελιβανάκη</i>	483
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 78: Τηλε-Παιδοψυχιατρική: Εφαρμογές και Αναθεωρήσεις..... 489 <i>Σοφία Μπαχαράκη</i>	489

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 79: Ψυχοφαρμακολογικές Θεραπείες: Γενικές Αρχές και Κύριες Εφαρμογές της Ψυχοφαρμακολογίας σε Παιδιά και Εφήβους 495 <i>Χρήστος Ανδρούτσος</i>	495
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 80: Η Φαρμακοθεραπεία των Κύριων Νευροαναπτυξιακών Διαταραχών..... 499 <i>Ευδοκία Ταγκούλη, Αικατερίνη Παπανικολάου</i>	499
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 81: Χρήση Αντικαταθλιπτικών Φαρμάκων..... 505 <i>Αικατερίνη Παπανικολάου</i>	505
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 82: Χρήση Αντιψυχωτικών και Σταθεροποιητών Διάθεσης.....513 <i>Χρήστος Ανδρούτσος</i>	513
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 83: Προαγωγή Ψυχικής Υγείας στο Σχολικό Περιβάλλον..... 529 <i>Ευανθία Σακελλάρη</i>	529
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 84: Παρεμβάσεις Πρόληψης για τις Διαταραχές Άγχους Παιδιών και Εφήβων..... 535 <i>Ιωάννης Σύρος</i>	535
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 85: Πρόληψη Διαταραχών Διαγωγής..... 543 <i>Σωτήρης Ι. Κωτσόπουλος</i>	543
ΕΝΟΤΗΤΑ Χ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 549	549
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 86: Οργάνωση Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας για Παιδιά και Εφήβους551 <i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	551
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 87: Κλινική Αποτίμηση (Clinical Audit)..... 557 <i>Νεφέλη Καρακίτσου</i>	557
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 88: Η Εκπαίδευση στην Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου 559 <i>Κωνσταντίνος Κώτσης</i>	559
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 89: Μετάβαση (Transition) από Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων σε Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Ενηλίκων 565 <i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	565
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 90: Εναλλακτικές Μορφές Προστασίας Παιδιών: Αναδοχή-Υιοθεσία 571 <i>Ιγνατία Φαρμακοπούλου</i>	571
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 91: Αναδοχή, Υιοθεσία: Ο Ρόλος του Ψυχιάτρου Παιδιών και Εφήβων 577 <i>Ιφιγένεια Παντελάκη</i>	577
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 92: Η Προστασία των Παιδιών στα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος..... 579 <i>Κωνσταντίνος Παπαδημητρόπουλος</i>	579
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 93: Δικαιώματα Παιδιών-Θέματα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων 583 <i>Γεράσιμος Α. Κολαΐτης</i>	583
Ευρετήριο 587	587